

Ga in mijn sc

De waarde van docentenstages

hoenen staan!

Stages kunnen van grote waarde te zijn om als docent zicht te houden op de veranderende beroepspraktijk. Dat blijkt uit een onderzoek bij het Gezondheidszorgcollege van ROC Midden Nederland naar de invloed van stage-ervaringen in de beroepspraktijk op de verschillende rollen van de docent binnen de opleiding Verpleegkunde. Kennis van de beroepspraktijk is essentieel om samen met de student sturing te geven aan de loopbaan. Weten waar over het gaat bij 'hobbels' die hij moet nemen in de praktijk.

Cécile Swennenhuis

De docent heeft een belangrijke verbindingsrol in de relatie tussen school, student en de praktijk. Het gaat er dan om actuele kennis te kunnen gebruiken waarin het verband wordt gelegd tussen de praktijk, de leerstof en het kwalificatiedossier van de branche.

Docentstages zijn echter nog steeds niet vanzelfsprekend en nog niet voldoende structureel ingebed in een programma van deskundigheidsbevordering. Het is een taai onderwerp en initiatieven houden vaak

niet langdurig stand. Uit zichzelf lopen docenten hier in de meeste gevallen niet warm voor. Bovendien zijn docenten moeilijk uit te roosteren van de lessen en hebben andere scholingen of deskundigheidsbevordering dan meer prioriteit. Maar na een keer de drempel te hebben genomen zijn docenten zeer enthousiast, zo laat dit kleinschalige onderzoek zien. De opgedane ervaringen in de praktijk geven inzichten voor de directe lespraktijk, het ontwikkelen en bijstellen van het curriculum en het vormgeven aan loopbaanbegeleiding aan de student. In het onderzoek is ge-

bleken dat de leeropbrengst niet beperkt is gebleven voor docenten. Ook het werkveld (praktijkopleiders en werkbegeleiders) heeft profijt gehad. Zij hebben ook na de stage de lijn weten vast te houden om de docent als informatiebron te gebruiken. Het netwerk van samenwerken is versterkt. Men kent elkaar en kan elkaar sneller vinden. Terwijl voorafgaand aan de stage er niet altijd sprake was van gelijkwaardigheid en wederkerigheid. De stage heeft bijgedragen aan respect en waardering. Op de relatie gericht zijn is een voorwaarde om elkaar te vinden in de gezamenlijke visie op opleiden. Deze afstemming tussen school en praktijk heeft directe consequenties voor de student, die nog vaak twee werelden ervaart, namelijk die van de school en van de praktijk. Een docentstage is dan niet voldoende om dit op te lossen, maar de problematiek komt wel beter voor het voetlicht.

Het onderzoek

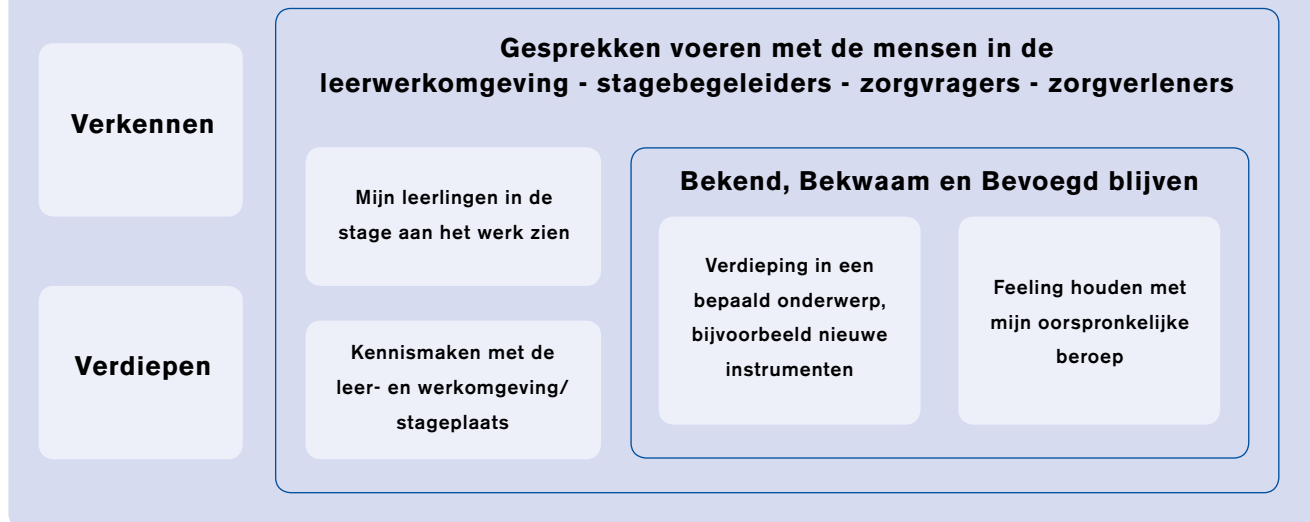
Het onderzoek heeft zich met name gericht op de ervaringen van docenten van de opleiding Verpleegkunde in samenwerking met het Amersfoortse ziekenhuis Meander. In totaal zijn 26 individuele gesprekken gevoerd met acht docenten en zes praktijkopleiders en er zijn 3 bijeenkomsten in groepsverband geweest. In de gesprekken met de docenten over wat er geleerd was (leerniveau) stonden de volgende beroepsrollen centraal:

- vakkennis opdoen om tot vernieuwingen voor de lespraktijk te komen
- ervaringen opdoen die leiden tot onderwijs ontwikkelen dat op de praktijk aansluit
- studieloopbaanbegeleiding geven vanuit een reëel praktijkperspectief
- netwerken met de opleidingspartner in de praktijk om de samenwerkingsrelatie te onderhouden.

Enthousiast over stage-ervaringen

Uit de gesprekken blijkt dat de stage-ervaringen in de beroepspraktijk een directe en doorwerkende invloed hebben die van belang is voor de uitoefening van het beroep van docent. 6 docenten hebben aangegeven dat ze de ervaringen direct gebruiken in de lespraktijk en in gesprek met de studenten. Voorbeelden die docenten gebruiken zijn zo actueel en levendig. Docenten zijn ook bevestigd in welke aanwezige kennis van hen nog actueel en paraat bleek. Deze bevestiging geeft ook zelfvertrouwen: 'ik weet het nog en ik kan het nog. >>

Een dagje meelopen of een periode meewerken in het werkveld

'Ze zeggen dat ze ook beter en praktijkgericht anticiperen op de vragen tijdens de studentbegeleiding.

Op gebied van samenwerking tussen docent en het werkveld heeft de stage invloed gehad op de beeldvorming van elkaar. Het 'er al te lang uit zijn' van de docent is een te eenzijdig beeld gebleken, hij kan wel degelijk iets betekenen voor het leren in de praktijk, maar dat lukt alleen als je er ook daadwerkelijk bent, zo geven 4 docenten en 4 praktijkopleiders aan. 'Hoe je een beroepsprestatie uitzet over een stageperiode hier op de afdeling, daar heb ik de docent als informatiebron voor kunnen gebruiken,' zegt een praktijkopleider. De stages hebben ook voor de docenten inzichten opgeleverd over de complexiteit van het beroep van Verpleegkundige in de ziekenhuisbranche. 'Het klinisch

redeneren moet eerder in de opleiding en het systematisch werken dat moet in de vaardigheidslessen strakker,' zegt een docent hierover. Het verwerken van de opgedane inzichten in het curriculum heeft zich nu voornamelijk beperkt tot het bijstellen van eigen lessen of individuele loopbaanbegeleiding en voor een klein deel tot het bijstellen van het curriculum.

Welke weg is nog te gaan?

Docentstages kunnen in een structurele samenwerking met het werkveld het samen opleiden voor de student concreter vormgeven. Uit de interviews is gebleken dat de rol van de docent bij het verbinden van theorie en praktijk in het curriculum nu nog beperkt is. Door zowel docenten als praktijkopleiders wordt opgemerkt dat de student veelal zelf de verbinding in het curriculum moet maken. Continuïteit in een programma van docentstages kan effect opleveren op organisatorisch niveau. Voor stagebegeleiders is het gemakkelijker om leersituaties te creëren als er van tevoren is afgestemd over doelen en de leeractiviteiten in de stage. In gesprekken met praktijkopleiders is aangegeven dat de betrokkenheid van de werkbegeleiders groter was als men op de hoogte was van de stagedoelen van de docent.

In bijgaand schema wordt een stagemodel gepresenteerd dat gebaseerd is op de onderzoeksresultaten en waarin mogelijk opbrengsten van de docentstages worden gekoppeld aan het 'soort stage' die verschillen in specifieke doelen en activiteiten. ■

Cécile Swennenhuis, Coördinator Regionaal BPV bureau Amersfoort en Omstreken - Praktijkcoördinator Verpleging en Verzorging – docent opleiding Praktijkopleider Gezondheidszorgcollege, ROC Midden Nederland. Ze deed tussen 2012-2014 de master Leren en Innoveren aan Hogeschool InHolland.

In deze rubriek komen docenten aan het woord die een masteropleiding volgen en als onderdeel daarvan onderzoek doen. Onderzoek is bij uitstek een middel om vraagstukken in de eigen onderzoekspraktijk eens van een andere kant te bekijken of beter te onderbouwen. De auteurs geven een impressie van hun onderzoeksresultaten en laten zo tegelijkertijd zien welke prangende vragen er leven onder mbo-docenten.

De selectie van onderzoeken staat onder supervisie van Elly de Bruijn, lector Beroeps onderwijs, Hogeschool Utrecht en bijzonder hoogleraar Pedagogisch-didactische vormgeving van beroeps onderwijs, volwassenen educatie en levenslang leren, Universiteit Utrecht. Zij begeleidt hen bij het schrijven. De eindredactie berust bij het vakblad Profiel.

Informatie: elly.debruijn@hu.nl en ben.claessens@profielproducties.nl